

26 mai 2023

Nr.04-2/10-1308

La Nr.

din

Domnului **Dan PERCIUN**,
Președintele Comisiei protecție socială, sănătate și familie

Domnului **Alexei BUZU**,
Ministru al muncii și protecției sociale

**Propunere de perfecționare a legislației
în temeiul art. 27 lit. a) din Legea cu privire la
Avocatul Poporului (Ombudsman) nr. 52/2014**

I. Generalități

Oficiul Avocatului Poporului a fost sesizat de către o structură teritorială de asistență socială în privința tratamentului defavorizat generat de Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499/1999 față de copiii cu dizabilități.

Potrivit art. 2 alin. (2) din Legea menționată, în cazul în care persoana îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor tipuri de alocații, stabilite prin prezenta lege, cu excepția alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, acesteia i se stabilește o singură alocație. De aici rezultă că acei copii care beneficiază de alocații sociale în virtutea gradului de dizabilitate, nu sunt în drept să beneficieze de alocații sociale în cazul pierderii întreținătorului.

II. Prevederi legale criticate

Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499/1999 în măsura în care se referă la copiii cu dizabilități.

Art. 2 alin. (2) În cazul în care persoana îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor tipuri de alocații, stabilite prin prezenta lege, cu excepția alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, acesteia i se stabilește o singură alocație.

III. Argumente în favoarea propunerii de perfecționare a legislației

Potrivit art. 3 alin. (1) și (2) din Convenția internațională cu privire la drepturile copilului, în toate deciziile care îi privesc pe copii, fie că sunt luate de instituții publice sau private de ocrotire socială, de către tribunale, autorități administrative sau de organe legislative, **interesele superioare ale copilului trebuie să fie luate în considerare cu prioritate**. Statele părți se angajează să asigure copilului protecția și îngrijirile necesare pentru bunăstarea sa, ținând cont

de drepturile și obligațiile părinților săi, ale tutorilor săi, ale altor persoane legal responsabile pentru el, și vor lua, în acest scop, toate măsurile legislative și administrative corespunzătoare.

Bunăstarea copilului implică inclusiv suport financiar pentru accesarea unor bunuri sau servicii necesare traiului.

Comitetul pentru drepturile copilului în Comentariul general nr. 14 (2013)¹ susține că aplicarea deplină a conceptului de interes superior al copilului necesită dezvoltarea unei abordări bazate pe drepturi, angajarea tuturor actorilor, pentru a asigura integritatea fizică, psihologică, morală și spirituală holistică a copilului și pentru a-i promova demnitatea umană.

Constituția Republicii Moldova stipulează, în art. 50 alin. (2) și (3) că, copiii și tinerii se bucură de un regim special de asistență în realizarea drepturilor lor. Statul acordă alocațiile necesare pentru copii și ajutoare pentru îngrijirea copiilor bolnavi ori cu dizabilități. Alte forme de asistență socială pentru copii și tineri se stabilesc prin lege.

Astfel, în scopul unei protecții sociale suplimentare, statul oferă garanții sub forma alocațiilor sociale în situațiile când persoanele sunt lipsite sau limitate în posibilitatea de a-și asigura un trai decent de sine stătător și nu îndeplinesc condițiile pentru obținerea dreptului la pensie conform Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat.

Legea nr. 499/1999 enumeră următorii beneficiari de alocații sociale:

- a) persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii;
- b) persoanele cu dizabilități severe, accentuate și medii din copilărie;
- c) copiii cu dizabilități severe, accentuate și medii în vârstă de până la 18 ani;
- d) copiii care au pierdut întreținătorul;
- e) persoanele care au atins vârsta de pensionare;
- f) persoanele care îngrijesc, însoțesc și supraveghează un copil cu dizabilități severe în vârstă de până la 18 ani;
- g) persoanele cu dizabilități severe din copilărie – pentru îngrijire, însoțire și supraveghere;
- h) persoanele cu dizabilități severe nevăzătoare – pentru îngrijire, însoțire și supraveghere.

În același timp, actul legislativ face mențiunea că, în cazul în care persoana îndeplinește condițiile pentru obținerea mai multor tipuri de alocații, stabilite prin prezenta lege, cu excepția alocației pentru îngrijire, însoțire și supraveghere, acesteia i se stabilește o singură alocație.

Din categoriile de mai sus cei mai vulnerabili par a fi copiii cu dizabilități care și-au pierdut întreținătorul/întreținătorii. Cele două riscuri decurg din două

¹ <http://ombudsman.md/wp-content/uploads/2022/02/Com-Gener-Nr.-14-.pdf>

stări de fapt diferite, iar cumulate au un impact dublu negativ asupra stării fizice și psihice a copilului. În rezultat, autoritățile statului se fac obligate să vină cu măsuri de ordin să compenseze pierderile care nu ar fi existat, dacă nu ar fi intervenit riscurile enunțate.

Imposibilitatea de a beneficia concomitent de două tipuri de alocații sociale pentru două riscuri diferite (dizabilitate și pierdere a întreținătorului) aduce atingere dreptului la protecție socială a copilului, amplificând vulnerabilitatea lui.

IV. Concluzii

Din cele descrise se deduce că art. 2 alin. (2) din Legea nr. 499/1999 privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nu ține cont de interesul superior al copilului care trebuie să prevaleze în orice acțiuni ale actorilor statali. Este important ca efectele oricărui risc care poate interveni în viața unui copil să fie minimizate prin măsuri de natură să compenseze pierderile financiare. Doar astfel va putea fi asigurată dezvoltarea armonioasă a copilului.

Finalmente, în scopul prevenirii și eliminării cauzelor și condițiilor ce creează premise pentru încălcarea drepturilor și libertăților copilului, Avocatul Poporului pentru drepturile copilului

PROPUNE:

Modificarea art. 2 alin. (2) din Legea privind alocațiile sociale de stat pentru unele categorii de cetățeni nr. 499/1999 prin includerea excepției referitoare la posibilitatea de a beneficia de două tipuri de alocații sociale concomitent, în cazul copiilor cu dizabilități care și-au pierdut întreținătorul.

Cu respect,

**Maia BĂNĂRESCU
Avocatul Poporului
pentru drepturile copilului**

Executor: Liudmila Zarișneac
Tel.: 060002681